

Vergaderjaar 2024–2025

31 865

Verbetering verantwoording en begroting

L

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 juli 2025

Bij de parlementaire behandeling van de ontwerp-begrotingen 2025 is de vraag ontstaan wat de gevolgen zijn van het wegstemmen van een begroting en welke handelingsopties het kabinet daarbij heeft. De Tweede Kamer heeft hierover advies gevraagd aan de Algemene Rekenkamer.¹ Uw Kamer heeft voorlichting van de Raad van State verzocht.² Ik heb op 1 juli van de vaste commissie voor Financiën van de Eerste Kamer vragen ontvangen naar aanleiding van het advies, de voorlichting en de motie Grinwis c.s.³ In deze brief, die op 2 juli jl. naar de Tweede Kamer is verstuurd, licht ik toe hoe het kabinet uitvoering geeft aan deze motie. Op het andere verzoek van uw Kamer om inhoudelijk te reageren op de brief van de Algemene Rekenkamer en de voorlichting van de Raad van State kom ik op een later moment apart terug.

De inzichten van de Algemene Rekenkamer en Raad van State zijn waardevol en zorgen voor meer duidelijkheid. Zowel de Algemene Rekenkamer als de Raad van State benadrukken dat het van belang is dat zowel het kabinet als Staten-Generaal zoveel mogelijk doen om een begrotingswetsvoorstel aanvaard te krijgen, omdat de verwerping van een begroting een onwenselijke situatie oplevert. Ik sluit mij hier volledig bij aan.

Solide overheidsfinanciën in combinatie met een stabiel en voorspelbaar begrotingsproces creëren zekerheid en duidelijkheid voor burgers en bedrijven. Wanneer begrotingen niet voor de start van het jaar vaststaan, levert dat maatschappelijke onzekerheid op, waarbij organisaties en bedrijven (investerings)beslissingen kunnen uitstellen en burgers niet goed weten waar ze vanuit de overheid op kunnen rekenen. Niet voor niets is het begrotingsproces zo ingericht dat in het voorjaar al de meerjarige doorkijk op de plannen wordt gegeven en in september de

¹ Kamerstukken II 2024/25, 31 865, nr. 278.

² Kamerstukken I, 2024/25, 36 600, nr. AC.

³ Kamerstukken II 2024/25, 36 740, nr. 17.

uitwerking wordt gepresenteerd, maanden voordat het jaar van start gaat. De hoofdregel in de Nederlandse wet dat er vóór aanvang van het jaar een vastgestelde begroting moet zijn, is daarnaast mede gebaseerd op een Europese verordening.⁴

Een ordentelijk begrotingsproces heeft een belangrijke democratische functie en is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het parlement en het kabinet. Op die manier wordt de vereiste voorafgaande machtiging geborgd voor het doen van uitgaven en het aangaan van verplichtingen. Een voorspelbare indiening van begrotingswetten en een gedegen parlementaire behandeling en autorisatie zijn hierbinnen essentieel. Ik zal mij hiervoor blijven inzetten en vraag ook aan uw Kamer om zorg te dragen voor de tijdige behandeling van de begrotingsstukken.

Tijdens de parlementaire behandeling van een begrotingswetsvoorstel kan deze in de huidige situatie reeds op verschillende manieren door het kabinet en parlement gewijzigd worden. Het kabinet kan een nota van wijziging op het begrotingswetsvoorstel indienen als de begroting ter behandeling is aangeboden. De Tweede Kamer kan het wetsvoorstel middels amendementen wijzigen. Wanneer de Tweede Kamer al heeft ingestemd met een begrotingswetsvoorstel en deze voor behandeling is doorgeleid naar de Eerste Kamer kan het kabinet nog een novelle indienen. Een novelle is een wetsvoorstel dat dient ter verbetering of aanvulling van een wetsvoorstel dat reeds bij de Eerste Kamer aanhangig is of al is aangenomen, maar nog niet van kracht is geworden. Een novelle moet eerst door de Tweede Kamer worden aangenomen, voordat deze wordt behandeld in de Eerste Kamer.

In de situatie dat een begroting toch wordt verworpen heeft recent de Raad van State in een voorlichting aangegeven dat het kabinet na Prinsjesdag onverwijld een (nieuwe) begroting dient in te dienen. Daarbij adviseert de Raad van State om de plicht tot het onverwijld indienen van een nieuwe begroting in de Comptabiliteitswet 2016 (verder: CW) te regelen. Indachtig dit advies wil ik de CW op dit punt aanvullen en ik zal hierover een wetsvoorstel voorbereiden. Daarmee geef ik ook uitvoering aan de onlangs aangenomen motie Grinwis c.s.

Ondertussen werk ik ook aan de analyse van het gehele begrotings- en verantwoordingsproces, zoals toegezegd voor medio 2025. Deze integrale analyse is belangrijk, omdat de verschillende onderdelen van het begrotings- en verantwoordingsproces met elkaar samenhangen. De analyse heeft wat meer tijd nodig dan eerder voorzien en zal daarom wat langer op zich laten wachten. Bij Miljoenennota 2026 wordt uw Kamer geïnformeerd over de stand van zaken van de informatievoorziening over (kas)realisaties en de opbouw van de inkomstenraming, zoals toegezegd in de kabinetsreactie op de Expertgroep realistisch ramen.

De Minister van Financiën,
E. Heinen

⁴ Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerpbegrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone (PbEU 2013, L 140).